

Kulttuurilautakunta 21.05.2024 § 17

§ 17

Kaupunginkirjaston maksut

Valmistelijat / lisätiedot:
Miettunen Miika

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kulttuurijohtaja Tommila Susanna

Päätetään Espoon kaupunginkirjaston tulosteiden, kopioiden, pajojen materiaalien ja käytöstä poistetun aineiston maksuperusteista selostusosassa esitetyn ehdotuksen mukaisesti.

Käsittely

Päätös

Kulttuurilautakunta:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Espoon kaupungin hallintosäännön (4. Elinvoiman tulosalueen ja toimialojen lautakunnat ja jaostot) mukaan kulttuurilautakunnan tehtävänä on tehdä esitys kaupunginhallitukselle toimialansa osalta lakiin tai asetukseen perustuvien maksujen suuruudesta.

Laissa yleisistä kirjastoista 12 §:ssä on säädetty, että kunta voi periä myöhässä palautetuista aineistoista, varatun aineiston noutamatta jättämisestä ja muista kuin 1 momentissa tarkoitetuista yleisen kirjaston suoritteista kohtuullisen, enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvien kokonaiskustannusten määrää vastaavan maksun. Ensimmäisessä momentissa on säädetty maksuttomiksi kirjastojen omien aineistojen käyttö, lainaus ja varaaminen sekä ohjaus ja neuvonta.

Tuloste- ja kopiomaksut

Tulosteiden hinta on nykyisin voimassa olevan päätöksen mukaan 0,20 € per sivu.

Maksua ei kuitenkaan nykyisin voimassa olevan päätöksen mukaan peritä, jos tuloste on välttämätön työllistymiseen, toimeentuloon, sosiaalietuuksiin tai maahanmuuttoon liittyvässä asiointissa. Esityksen mukaisesti tulostaminen olisi jatkossa maksullista myös näissä tapauksissa. Sähköinen asiointi on nykyisin näissä toiminnoissa vahva pääsääntö, ja on myös asiakkaan edun mukaista, että asiointi tapahtuu sähköisesti. Tämä turvaa asian luotettavan etenemisen ja seurattavuuden. Näistä syistä ei ole syytä tukea ja ylläpitää tulostamiseen sekä paperien lähettämiseen pohjautuvaa asiointimallia, vaan on syytä tukea sähköisen asiointin valmiuksia ja asiointin siirtymistä sähköisille kanaville. Kirjastossa

annetaan asiakkaille digitukea, jossa autetaan asioiden hoitamisessa ja vahvistetaan valmiuksia sähköiseen asiointiin. Myös vastaavat virastot antavat tukea sähköiseen asiointiin omilla vastuualueillaan. Ison Omenan Palvelutorin Kelan toimipisteellä on omat asiakaskoneet, joilla on mahdollisuus tulostaa maksuttomasti Kelan lomakkeita.

Tulostaminen on ollut maksutonta lapsille. Esityksen mukaisesti tulostaminen olisi jatkossa maksullista myös lapsille. Tulostamista ei ole lasten aktiviteettina perusteltua erityisesti tukea, päinvastoin on perusteltua ohjata kirjaston lastentoimintaa kestäväen kehityksen mukaisesti pois tulostamisesta. Espoon Kasvun ja oppimisen toimialalta on tarkistettu, että koulut eivät edellytä palauttamaan koulutehtäviä tulostettuina, joten koulunkäynnistä nousevaa perustetta lasten tulosteiden maksuttomuudelle ei ole. Syksyllä kirjastoissa toteutetussa tulosteseurannassa ei havaittu lasten tulosteissa opiskelumotiivia, ei myöskään vakavaa harrastusmotiivia. Lasten tulosteet olivat useimmiten värityskuvia yms. Kirjaston lastenosastoilla on lapsia varten valmiina väritys- ja askartelumateriaaleja, joten niitä ei tarvitse itse tulostaa.

Lisäksi näyttää siltä, että maksuttomuusperusteita käytetään myös väärin Espoon kirjastoissa. Muun muassa Helsingin kaupunginkirjasto on vastikään siirtynyt kaikkien tulosteiden maksullisuuteen (Helsingissä hinta on 0,40 €/sivu).

Esityksen mukaan kopiot ovat maksullisuuden piirissä samoin ehdoin kuin tulosteet. Monitoimilaitteiden skannaustoiminto on ympäristöystävällisenä vaihtoehtona jatkossakin maksuton.

Pajojen maksut

Kirjaston pajoissa on mahdollista valmistaa esineitä omaan käyttöön hyödyntäen kirjastojen laitteita, kuten 3d-tulostimia, tarra- ja vinyylileikkureita sekä ompelukoneita. Laitteiden käytössä tarvittavat materiaalit ovat olleet kirjaston käyttäjille maksuttomia. Tarkoitus on ollut, että materiaaleja käytetään vähäisiä määriä. Osa asiakkaista on kuitenkin halunnut hyödyntää kirjastojen pajojen laitteita esimerkiksi isompien mainosteippausten tulostamiseen, jolloin myös tulostuskustannukset nousevat korkeiksi. Kirjaston ei ole tarkoitus kilpailla kaupallisten tulostuspalveluiden kanssa.

Kirjaston on varmistettava pajamateriaalien yhteensopivuus laitevaurioiden ehkäisemiseksi, mistä syystä materiaalien on tultava kirjastolta, asiakas ei voi tuoda ja käyttää laitteissa omia materiaaleja. Helsingin kaupunginkirjaston pajoissa peritään maksu esimerkiksi tarra- ja vinyylileikkurin materiaaleista. Esityksen mukaan myös Espoon kaupunginkirjaston olisi mahdollista periä maksu pajan materiaalien käytöstä.

Kirjaston järjestämissä ohjatuissa pajatapahtumissa materiaalit ovat jatkossakin maksuttomia.

Aineiston myynti

Kirjastojen kokoelmista poistetaan vuosittain kirjastoaineistoa noin 10 % uuden aineiston tieltä. Poistot kohdistetaan aineistoon, jonka kysyntä on hiipunut tai jonka kunto on huono. Poistuva aineisto tarjotaan asiakkaille. Poistettavan aineiston myyntihinnalla on ollut alaraja (0,20 €/kappale). Suuri osa aineistosta ei tule myydyksi asiakkaille edullisellakaan hinnalla ja

myymätön aineisto päätyy jätteenkeräykseen. Poistettavan ja myytäväksi kelpaamattoman aineiston antaminen maksutta asiakkaille vähentää jätteen määrää ja on asiakkaiden edun sekä kestävän kehityksen periaatteiden mukaista. Esityksen mukaan kokoelmasta poistettua kirjastoaineistoa luovutetaan tai myydään asiakkaille 0,00–10,00 € hinnalla per kappale.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi